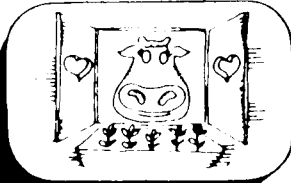

מבנים ומיכון

יקום מרכז חלב חדש במקום המכון הישן

משה איתם, שה"מ

השלג המתגלגל הוא בית החליבה הישן והמיושן. שעות החליבה נקבעות במועדים לא נוחים של היממה. למספר החליבות, שתים או שלוש, אך השפעה מזערית על כך. חליבה אחת מתוך השתים או השלוש תפול בשעות בלתי נוחות לעובד. משך החליבה הוא הקובע. המבוקש הוא שעתיים, חריגה מתחום שלוש השעות מאד לא רצויה. התפוקה של בית חליבה קטן, שמספר עמדותיו מועט – 12 או 16 – אינה יכולה להדביק דרישה כזאת בעדר המונה יותר ממאתיים חולבות. ציינתי כאן את מספר העמדות ולא את מספר יחידות החליבה. להכפלת מספר יחידות החליבה, כלומר ציוד כל עמדה באשכול חליבה, אין השפעה ממשית על תפוקת העבודה.

מכאן, שצעד ראשון ליצירת מכשיר עבודה שעונה על הדרישות הוא בית חליבה בגודל מתאים. מספר העמדות המתאים המינימלי, שיענה על הצרכים של ממשק חליבה מבוקש, הוא 24, אך רצוי יותר 28. יש גם הבט מקצועי לתפוקת העבודה. השהיית קבוצת החליבה, שכוללת בדרך כלל 75 פרות או יותר, מעל שעה בחצר ההמתנה היא הכבדה מיותרת על הפרה, גוזלת זמן מנוחה, אכילה או העלאת גירה.

לאיכות המבנה השפעה מכריעה על גורמי הנדסת אנוש. גג אסבסט המקרין חום לוחט בימי הקיץ, קירות כהים, תאורה לקויה, רצפה משובשת, איורור עלוב ודוחק משרים אורית

רבות נכתב, ודובר עוד יותר, על מצבם הירוד של בתי החליבה במשקים שיתופיים לא מעטים. יש מקומות, שבהם המחליטנים והציבור התעשתו וגם הרפתנים זכו למבנה ראוי. לא מעטים המקרים בהם המבנה אפילו ראוי מאד. אך רבים עוד יותר המשקים, שבהם המכון אינו הרקיע השביעי, אפילו השישי הוא אך בקושי. זה מצב בלתי נסבל.

אי אפשר שלא להתיחס תחילה להבטים החברתיים, גם אם הם חורגים מתחום העיסוק המקצועי הטהור. במשך שנים נוצר במשק הקיבוצי קונצנוס באשר לתנאי הסביבה של האדם העובד. ההסכמה הכללית הזאת פוסחת על מרכז החלב. כבר עסק בכך ידידנו יריב ארמון בפיליטון שלו "תל-דומה"*. משום מה, דין בור החליבה לא כדין משרד, אולם ייצור במפעל או תא הנהג בטרקטור. התעלמות זאת מחוקי הארגוןמיה סופה להתנקם ביעילות הענף.

הקמת מרכז חלב חדש הינה הכרח שאי אפשר להתחמק ממנו. ישאלו, כמובן, האמונים על הכלכלה הצרופה: בכמה יתעצמו התקבולים אם נקים בית חליבה חדש? יסלחו לי חכמי הכלכלה, אך שאלתם דומה לפרזה המפורסמת: "כמה דיוויזיות יש לאפיפיור"?

באין מרכז חלב מסודר הענף עלול להתנוון. מרכיבי התהליך משולבים זה בזה. מקור כדור

* "השדה" כרך ס"ב חוברת ד' ע' 662, ינואר 1982

בתהליך אטי, בלתי מוחש כמעט, מידלדל מאגר כח האדם המקצועי והענף מתגלגל לניוון. לעתים מתקשים להבחין בתהליך עד שהתוצאה מתפוצצת לנגד עינינו וענף משגשג ורווחי מוטל לפתע על הקרשים והופך למעמסה ומטרד במקום מקור הכנסה. כדי להעמיד דברים על דיוקם נדגיש, שלא מדובר במבנים ראוותניים, שרבה בהם ההפגנתיות על התכליתיות המעשית. בהשקעה צנועה, גם היא לא זולה, ניתן לקבל את המבוקש.

ליתר נוחיות ותפעול יעיל מציידים את בית החליבה במתקן חליבה לקו נמוך עם מדי-חלב. זאת נורמה מקובלת היום ואין סוטים ממנה. עדרים גדולים יותר, המונים 350–400 פרות או יותר מתכוננים להתקנת מערכת זיהוי וחליבה ממוחשבת, עיבוד נתונים וניהול לפי חריגים, אם הנושא האנושי מתאים לקליטת המערכת המתוחכמת.

עוד כמה מלים על שיפוצים, הרחבות וחידושים למיניהם. ברוב המקרים הוספת עמדות ויחידות חליבה בלבד מנציחה את הגרוטאה ותרומתה פחותה בהרבה מתרומת בית חליבה חדש.

נושא ההחלפה של מרכזי חלב, אשר הוקמו לפני עשרות שנים ומחיר הגרוטאה שלהם כבר מזמן אינו סעיף בהנהלת החשבונות, צריך להיכנס לדרך השגרתית של תהליך השקעות מקובל ולהסתיים בהקדם.

נכאים ומדכאים את שאיפת העובד לביצועים נאותים. בל נשכה, שרוב החליבות מתבצעות בשעות החושך. קור ורטיבות חורפית ורוח פרצים רק מוסיפים לחוסר הנוחיות, ואלה דוגמאות בודדות בלבד. חבר עובדים, המבילה שעות ארוכות ולא שגרתיות במקום העבודה, זקוק לחדר צוות להתכנסות מקצועית ולמנוחה. יש משקים, שהעובדים ברפת סועדים ארוחות קלות בחדר הצוות. עבודת הרפת והחליבה בפרט קשורה בריחות וחומרים, שאין מביאים אותם לבית המגורים או לחדר האוכל. מקלחות ושירותים הם הכרחיים. שירותים נפרדים לשני המינים אינם אנינות טעם קפריזית, אלה נורמה מקובלת בארצות תרבות.

ענף הרפת הוא מפעל עם מחזור שנתי של מיליון דולר. אין מנהלים מפעל בגודל כזה בלא משרד ושירותי ניהול מסודרים. לא יהיה זה אובדן פרופורציות אם נקבע, שבמפעל תעשייתי בסדר גודל כזה יהיו, בנוסף למחשב וטלפון, מזכירה וטלקס, פקסימיליה ומזגן ושטיחים מקיר אל קיר. אפילו, אם הוא רווחי כמו הרפת. המרקם של כח האדם, שעומד לרשות הענף, עלול להיפרם בתנאים של חוסר תשומת לב וניכור מצד המוסדות מקבלי ההחלטות בנושאי השקעה. הניכור עלול להגיב פירות בצורת איכות תוצרת ירודה. צוות מעורער מתקשה לצרף אליו כוחות צעירים מהכיתות הגבוהות של בית הספר וליצור עתודה, שאחרי סיום השירות הצבאי יטו כתף נושאת הענף. וכך

הפוליגון החדש בצרעה

רָלֶף גִּינוֹבְרֵג, צרעה

- כניסת פרות,- הכנה, הוצאת צליפים וניקוי במידת הצורך,- הרכבת המכונות,- תנובת חלב ומספר חליבות ביממה,- פרות המפילות מכונות,- הסרת מכונות,- טבילת פטמות,- יציאת פרות.	לאחר כמעט שנה של עבודה אפשר לסכם את מכון החליבה, הפוליגון של קיבוץ צרעה כהצלחה גדולה מאד. בימים שמשקים התחילו לבנות מכוני שדרת־דג ארוכים של 16 מכונות נראה לנו, שחייב להיות פתרון יעיל יותר ממנהרות ארוכות אלה. ידענו, שגורמים רבים משפיעים על זמן וטיב החליבה ולא כולם בשליטתינו. הגורמים הם: